

Bodembeheer door Defensie

6 Februari 2007 – Militaire activiteiten houden belangrijke milieurisico's in. Het Rekenhof heeft nagegaan of het Ministerie van Landsverdediging de preventie en sanering van bodemvervuiling doeltreffend aanpakt. Uit het onderzoek blijkt dat Defensie, vooral de laatste jaren, inspanningen doet op milieuvlak, waaronder bodembeheer. Defensie heeft echter weinig inzicht in de omvang van de historische vervuiling en in de precieze aard en omvang van de vervuilende activiteiten, en pakt de bodemverontreiniging eerder pragmatisch dan planmatig aan. Er worden ook weinig financiële middelen vrijgemaakt voor sanering van vervuilde terreinen. In een reactie op het verslag heeft de minister van Defensie geantwoord dat de aanbevelingen van het Rekenhof als basis zullen worden gebruikt om het milieubeleid en het bodembeheer verder uit te bouwen.

Militaire activiteiten houden belangrijke milieurisico's in. Aansluitend bij de groeiende belangstelling voor de milieuproblematiek, nemen de militaire overheden van de NAVO - landen initiatieven om vervuiling zo goed mogelijk te voorkomen en om historische en nieuwe vervuiling op te ruimen of te beheersen. De sanering van vervuilde bodems kan zeer veel kosten, zodat een goede preventie van het grootste belang is.

Het Rekenhof heeft onderzocht of de preventieve maatregelen van het Ministerie van Landsverdediging en de aanpak van de bodemverontreiniging doeltreffend zijn en of de nodige randvoorwaarden zijn vervuld voor een goed bodembeheer.

Uit het onderzoek blijkt dat een aantal voorwaarden voor een doeltreffend bodembeheer nog niet zijn vervuld en dat Defensie preventie en sanering van bodemverontreiniging eerder pragmatisch dan planmatig aanpakt. Tussen 1995 en 2004 werd 3,5 miljoen euro aan bodemsanering uitgegeven. Defensie raamt de kosten voor de openstaande dossiers op ongeveer 12 miljoen euro. Dat is bijzonder weinig in vergelijking met andere landen. Zo raamt Nederland zijn saneringsprogramma voor militaire terreinen (1991 -2010) op 225 miljoen euro. Daarbij moet worden rekening gehouden dat saneringskosten bij de verkoop van Belgische militaire terreinen en kwartieren vaak als minprijs in de verkoopprijs verrekend worden, waardoor de reële saneringskosten niet duidelijk zijn.

Het Rekenhof stipt volgende knelpunten aan die een doeltreffend bodembeheer hinderen.

Het juridische kader voor het bodembeheer is weinig doorzichtig. Dat ligt aan de onduidelijke relatie tussen de specifiek militaire wetgeving en de milieuwetgeving van de gewesten. De ruime toepassing van de tweehonderd jaar oude militaire wetgeving laat immers grote beperkingen toe op de burgerlijke wetgeving. Voor dergelijke uitzonderingsregels voor militaire activiteiten bestaat internationaal nog weinig draagvlak.

Het milieu- en bodembeheer worden te weinig planmatig aangepakt, ondanks het bestaan van een milieubeleidsnota. Er ontbreekt een algemeen grondbeleid (een beleid voor de benutting en ordening van de militaire terreinen) waarbinnen het bodembeheer kan worden geplaatst. De preventie – en saneringsdoelstellingen zijn niet toetsbaar en een raming van de budgettaire impact van de beleidsnota ontbreekt. Defensie zou alleszins een beter inzicht in zijn milieupassief en in de milieubelastende activiteiten moeten verwerven om met kennis van zaken de preventie en sanering van vervuiling aan te pakken.

Defensie is de laatste jaren meer bewust geworden van de milieuproblematiek. Het heeft zijn organisatie aangepast om de milieuzorg op een omvattende en geïntegreerde wijze aan te

pakken. Er bestaan ook veel interne richtlijnen die aantonen dat Defensie zich bewust is van het wettelijke kader op vlak van milieubeheer en de bestaande milieutechnieken. De instrumenten om die vernieuwde structuur te doen werken (procedures, computerprogramma's, ...) ontbreken echter nog of zijn nog niet operationeel. Aan de concrete uitvoering van de richtlijnen, de opvolging en de interne controle erop wordt onvoldoende aandacht besteed.

Defensie pakt bodemverontreiniging pragmatisch aan, maar kampt met een ernstig gebrek aan middelen. Weinig saneringsdossiers zijn tot nu toe opgestart en afgesloten. Militaire en budgettaire argumenten bepalen naast milieuhygiënische risicoanalyses welke bodemonderzoeken en –saneringen het eerst zullen worden uitgevoerd. Defensie heeft geen formeel programma met de kostprijs en de duur van de gehele saneringsoperatie. In ieder geval zal de sanering van vervuilde terreinen vroeg of laat veel financiële middelen vergen.

De minister van Defensie heeft geantwoord dat de conclusies van het verslag in het algemeen een correct beeld geven van het milieubeleid en bodembeheer bij Defensie en dat de aanbevelingen als basis zullen worden gebruikt om het milieubeleid en het bodembeheer verder uit te bouwen.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de bewindslui en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het auditverslag "Bodembeheer door Defensie" is aan het federale parlement bezorgd. Het integrale verslag (66 pagina's), de samenvatting (2 pagina's) en dit persbericht zijn ter beschikking op de homepagina van het Rekenhof: www.rekenhof.be .

Contactpersoon:
Karl Hendrickx
Federale Cel Publicaties
02 551 89 90